

соціальній сферах, а й в системі освіти. Для цього насамперед потрібно створити відкрите суспільство з механізмами, що забезпечують необхідну для нової економіки гнучкість до змін, і викликам, які вони роблять суспільству. Не можна розраховувати на процвітання, якщо якогось одного скандалу досить для того, щоб протидіяти розвитку Інтернету, обмежувати його використання в глобальному просторі і т.п.

У нас не втомлюються ремствувати на нестачу сировинних ресурсів. Іноді починаються розпачливі спроби розширити видобуток нафти, газу, золота і т. п., що не може привести до подолання кризових явищ і, тим більше, повернути країну до числа розвинених держав. При цьому забувають, що нині стратегічною сировиною стала інформація перш за все у науково-технічному розумінні. У США, наприклад, у сфері цифрової економіки створюється все ще 8% ВВП, але вона дає 35% всього економічного приросту за останні роки. А зниження цін на комп'ютери викликає зниження інфляції принаймні на відсоток щороку. Європейський Союз, вступ до якого Україна проголосила стратегічною метою, поставив завдання створити найбільш ефективну і конкурентоспроможну в світі економіку, що опирається на науку.

Якщо ставити завдання переходу до економіки, де домінує інформація, – а тільки таке завдання варто ставити сьогодні, – то мусимо виходити з того, що універсальним ключем у такому суспільстві є знання й освіта. Для України був традиційно характерним високий рівень розвитку науково-технічного прогресу й освіти за слабкого використання наявних досягнень. Але протягом останніх 10-15 років у цій сфері ситуація погіршувалася: відтік кращих кадрів за кордон і в бізнес, зниження фінансування наукових досліджень і освіти, низька затребуваність молодих фахівців та наукових розробок на практиці. Виходить, що сфера науки й освіти працюють ніби самі на себе.

Сьогодні головне для України – радикально (ще точніше – революційно) змінити стратегію розвитку не лише економіки, а й освіти. Її треба цілком переорієнтувати на нові рейки. Інформатизація освіти як така, що може успішно функціонувати у глобальному середовищі лише на продукуванні та використанні нових знань, повинна стати українською системою стратегічного мислення й активності нації. При цьому варто врахувати загальноєвропейські причини відставання від США, які в Україні набагато сильніше. Саме за високого рівня професійної підготовки еліт має місце брак “носія змін”: підприємливості, сміливості у відкиданні старого і переходу до нового, здатність до швидкого перекидання капіталів із секторів з низькою продуктивністю, своєчасного використання умов для створення нових фірм, схильних до досліджень та розвитку і швидко переростають у великі (нині вже просто малий бізнес не є найпрогресивнішим). Саме відсутність такого “носія змін” у суспільстві призвела до занепаду комунізму і не дозволяє скористатися потенціалом незалежної України.

Розробка національної моделі формування нової інформатизованої освіти в Україні не може не враховувати досвід розвинених країн, особливо США, Японії, а також ЄС. Без цього неможливо хоча б тому,

що інформація знань в освіті може функціонувати тільки в несуперечливої міжнародному середовищі. Але не менше значення має аналіз досягнень нових індустріальних країн, успіхи яких щодо включення до інформатизованої освіти визнав світ, – Тайваня, Сінгапуру та Південної Кореї.

Вступ людства в епоху глобальної інформатизації освіти є для України другим (після здобуття незалежності) унікальним доленосним шансом у новітній історії виграти конкурентну боротьбу за побудову національної економіки, що відповідає європейській цивілізації. Це вимагає надзвичайного напруження людських сил і всіх наявних ресурсів, а також включення до мережі суспільств, освіти і економік, які визнали науку й освіту за вирішальний фактор свого зростання.

Список використаних джерел

1. Тоффлер Э. Третья волна. □ М.: АСТ, 1999. – 784 с.
2. Lyotard J.-F. La condition postmoderne: Rapport sur le savoir. □ P.: PUF, 1979. □ 109 p.
3. Toffler A. The Adaptive Corporation. – Aldershot: Gower, 1985. – 194 p.

Bak M., candidate of pedagogical sciences, bread-winner, National pedagogical university, is the name of M. P. Drahomanov (Ukraine, Kyiv), gileya.org.ua@gmail.com

Informatization educations as article of philosophical-pedagogical discourse

Resume: models and directions of modernisation of education are analysed in the context of her informatization; an author concentrates attention on conceptions of western and home scientists; it is underlined that comparison of realities of nonindustrial society in form education and philosophical conceptions of post-modernism finds out intercommunication, adequacy between development of information technologies and becoming of post-modern world view and education; state of two sign for a post-modern epoch phenomena - informatizations of society and post-modernism can be defined as sinergistical cooperation, that gives resonance in all spheres of culture, including education.

Keywords: man, education, culture, informatization, modernisation.

Bak M., кандидат педагогических наук, соискатель, Национальный педагогический университет им. М. П. Драгоманова (Украина, Киев), gileya.org.ua@gmail.com

Информатизация образования как предмета философско-педагогического дискурса

Анализируются модели и направления модернизации образования в контексте ее информатизации; автор сосредоточивает внимание на концепциях западных и отечественных ученых; подчеркивается, что сопоставление реалий постиндустриального общества в форме образования и философских концепций постмодернизма обнаруживает взаимосвязь, адекватность между развитием информационных технологий и становлением постмодернистского мировоззрения и образования; состояние двух знаковых для постсовременной эпохи феноменов - информатизации общества и постмодернизма можно определить как синергическое взаимодействие, которое дает резонанс во всех сферах культуры, в том числе и образовании.

Ключевые слова: человек, образование, культура, информатизация, модернизация.

* * *

УДК 37.013.73

Лантінова Г.
аспірантка кафедри філософії,
Харківський національний педагогічний
університет ім. Г. С. Сковороди
(Україна, Харків), gileya.org.ua@gmail.com

ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА ЯК КУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Аналізується комунікативний потенціал економічної освіти та виховання. На основі аналізу навчальної програми з курсу “Економіка” показано, що економічне знання набуває ролі форми і засобу культурної комунікації. В контексті розгорання комунікативного потенціалу економічної освіти та виховання актуалізується роль економічних метафор як дидактичного засобу.

За їх допомогою можливо донести економічне наукове знання до аудиторії, що різниться за віком, рівнем розвитку, національною, релігійною, культурною приналежністю, адже економічні метафори володіють значним пізнавальним, смисловим та антропологічним потенціалом, що уможливило реалізацію економічної освіти як культурної комунікації.

Ключові слова: економічна освіта та виховання, економічні метафори, культурна комунікація, комунікативний потенціал.

Економічна модернізація суспільства, що передбачає глибинні зміни в економічному устрої суспільства, спричинює зміни у свідомості та мисленні індивідів. “Економічна культура індивіда”, “економічне мислення”, “економічна комунікація”, цими та багатьма іншими поняття обґрунтовуються численні програми з економічної освіти та виховання. Позаяк існування об’єднаного ринку, зростання та утвердження міжнародних переговорних позицій країн з економічних питань, створення міжнаціональних корпорацій, ведення бізнесу з іноземними інвестиціями є змістовним вираженням міжкультурних відносин, то економічна освіта як така набуває значення форми і засобу культурної комунікації.

Перші теорії та концепції економічної освіти та виховання належать М. Веберу, Т. Веблену, К. Марксу, Г. Зімелю, Т. Зомбарту. Зокрема, К. Маркс подає ідею товарного фетишизму, Т. Веблен – теорію показного демонстративного споживання, Г. Зімелю висунув теорію про моду як засіб самовизначення, Т. Зомбарт запропонував теорію розкоші тощо. З. Бауман, А. Зинов’єв, Н. Кляйн, Р. Лівшиць, Д. Сібрук, А. Тарасов, Е. Фром, Н. Еліас, М. Бережний, Д. Залтман, Х. Ортега-і-Гасет, Н. Хомський, Ф. Фукуяма, Б. Сарков, С. Борзих, Дж. Енджел, О. Язвінська подають проблеми становлення системи економічної освіти. Варто відзначити також таких науковців, як В. Тарасенко, Є. Суїменко, С. Петрущенко, Г. Сорокіна, Л. Ростовцева, В. Ільїн, А. Дзундза, що звертаються до питання культури споживання та пов’язаних з нею аспектів.

Навчальні програми з економічної освіти та виховання у різному співвідношенні відображають інтеграцію положень багатьох наук: економічної теорії, економічної соціології, економічної психології, економічного менеджменту та інших. Для розуміння комунікативного потенціалу економічної освіти слід звернутися до положень цих наук.

Для прикладу, у таких розділах навчальної програми “Економіка” для загальноосвітніх навчальних закладів” [19] як “Основи економічного життя суспільства”, “Ринкова економіка”, “Національна економіка як ціле”, відображаються здобутки економічної соціології – галузі соціології, що вивчає соціальні аспекти економічних процесів та економічну поведінку людини в суспільстві; форми соціальної організації; системи взаємопов’язаних ролей; моделі норм і цінностей, які регулюють економічну діяльність в конкретному суспільстві; взаємовідносини між економічними інститутами. Це у свою чергу уможливило актуалізацію комунікативного аспекту економічного знання (економічної освіти та виховання) у таких виявах, як: забезпечення масової комунікації між учасниками економічних відносин, впорядкування економічної поведінки людей в суспільстві, формування власного багажу знань для прийняття рішень в повсякденному економічному житті (схильність до збереження і

споживання, розподіл вільних грошових ресурсів, можливість власної підприємницької діяльності) та значення останніх для розвитку суспільства в цілому; сприяння розбудові та функціонуванню системи взаємопов’язаних ролей – допомагає і сприяє людині у виборі поведінки в тій чи іншій соціально-економічній ролі (економічна комунікація в сім’ї, в малих групах/колективах, на регіональному рівні, в державі та міждержавному рівні); пояснення, яким чином економічна діяльність взаємопов’язана із загальними соціальними цінностями (безпека і права особистості, безпека суспільства, демократія, плюралізм, відповідальність), держави (суверенітет, благополуччя, громадський порядок) та індивіда (безпека, істина, краса, добро, середовище існування, здоров’я); поширення інформації та актуалізація різноманітних точок зору, що демонструють ті чи інші підходи до вибору пріоритетних індивідуальних цінностей.

Такі тематичні блоки навчальної програми, як “Раціональна економічна поведінка споживача та виробника”, “Попит, пропонування, ринкова ціна та гроші у функціонуванні економіки”, відображають теоретичні положення економічної психології, що приділяє виключну увагу суб’єктивним, психологічним, усвідомленим або неусвідомленим явищам, пов’язаним з відображенням людиною економічної сфери життєдіяльності та регуляції її економічної поведінки. Вивчення психічних особливостей суб’єкта економічної діяльності, форм психічного відображення економічних явищ у свідомості індивідів, груп, класів, народів, та поведінки, ґрунтованої на них, забезпечує наступні функціональні можливості економічної освіти як комунікації. Економічна освіта виявляє умови суб’єкт-суб’єктних відносин, що забезпечуються економічною комунікацією: різноманітність взаємодіючих суб’єктів, інтенсивність, поліваріантність та якісна специфіка зв’язків, спрямованість та сила цих зв’язків. Важливою функцією економічної освіти є вивчення/визначення економічних інтересів, які за визначенням сприяють узгодженості у взаємодії різних груп в ході неперервного пристосування до змін, що формують цю взаємодію. Відтак економічні знання стають змістовним наповненням комунікативної компетенції учня/студента.

Реалізація комунікативного потенціалу економічної освіти та виховання забезпечується також наявністю у навчальних програмах розділів, або навіть окремих курсів, що стосуються міжнародних економічних відносин, міжнародного бізнесу та управління ним (наприклад, Розділ 4 указаної програми “Світова економіка” [19], програма курсу за вибором “Кластерна економіка” [20]). Вивчення поведінки людей в організаціях різних країн світу, де персонал та клієнти є представниками інших культур, типологізація, узагальнення, та порівняння економічної поведінки допомагає зрозуміти й поліпшити взаємодію й відносини між суб’єктами економічного життя. Розуміння підходів до ведення бізнесу в інших країнах уможливило подолання проблем співробітництва та культурного сприйняття іншого. Економічна освіта відтак сприяє усвідомленню культурних розбіжностей та розробці стратегій відповідної їм поведінки,

інтеграції базових цінностей цих культур в практику повсякденного економічного життя та поведінки.

Економічна лексика, відповідно, в силу її активного використання відіграє сьогодні суттєву роль в житті соціуму та людини, як і економіка взагалі. У відображеній людською свідомістю картині світу зростає частка економічних понять [11], оскільки сучасна людина, залучена до життя світового співтовариства, не може існувати поза економічним знанням. Відтак, важливим аспектом розширення комунікативного потенціалу економічної освіти є використання економічних метафор. Якщо говорити про сучасний економічний дискурс, то останні розглядаються з різних позицій: метафоричний механізм концептуалізації наукових реалій [14], утворення термінів [18], побудови і смислотворення в економічному тексті [1]. Тому дидактично необхідним постає вивчення та застосування метафор як інструменту пізнання і методу, та в методиці навчання основам економіки.

Теорія концептуальної метафори є однією з центральних у когнітивній лінгвістиці, яка розглядає метафору не тільки як феномен мови, а й як один з основних засобів мислення [3; 4; 15]. Засновники теорії Джордж Лакофф і Марк Джонсон стверджують, що основна причина присутності метафори в концептуальній системі полягає в тому, що метафори полегшують процес мислення, пояснюючи складні абстрактні поняття за допомогою понять більш конкретних і зрозумілих [15, с. 115]. Когнітивна лінгвістика визначає концептуальну метафору як процес розуміння одного концепту або домену в термінах іншого [4, с. 203]. При цьому доменом є тематичне поле, до складу якого входять різні концепти, пов'язані один з одним. Концепт або домен, що осмислюється за допомогою метафори, на аспект для порівняння (підгрунтя метафори), визначається як перехресне мапування [4, с. 245]. Метафоричному переліченню піддаються не ізольовані імена, явища, чи об'єкти, а цілісна концептуальна структура, оточена когнітивним контекстом, що активізується у свідомості носія культури. Тому, для правильного розуміння економічних проблем, позначених метафорою, необхідне осмислення її зв'язків з позамовною реальністю. Г.Г. Молчанова пише, що при використанні метафори як процедурного механізму когнітивної обробки для розуміння складних змін, що відбуваються навколо, людина користується, відповідно, найбільш близькими і спорідненими їй поняттями [17, с. 44].

Слід відзначити, що метафори, які використовуються в економічному дискурсі, відображають культуру народу або символіко-міфологічну специфіку регіону, картину світу мови і народу, економічна діяльність якого описується. Як зазначає Ю.Є. Кулагіна, причиною появи метафоричних перенесень є робота мислення, залежного від національно-культурних особливостей [12, с. 30]. Так, економіки Індії характерним є образ слона, а для Китаю – дракона, при цьому універсальні концепти взаємодіють з національно специфічними: *When dragons dance with bears* [6]. Хоча національно специфічна образність проявляється у більшій мірі не у видовій номенклатурі образів, а в оціночних судженнях,

вбудованих в концепт, що відображає результат процесу концептуалізації національної системи координат [2]. Метафори, ґрунтовані на найближчих та найдоступніших для людини аналогіях та асоціаціях, пов'язаних перш за все, з самою людиною та тим, що їй достеменно відомо. Крім того, метафори, володіють значним кумулятивним потенціалом, тим самим пов'язані зі сферою культури. Метафори формують і закріплюють у свідомості адресата стійкі стереотипи способу життя, мислення, моралі, цінностей, що є частиною формування суспільної свідомості, мовної та культурної картини світу. Як дидактичний засіб вони володіють інформативністю, а значить стимулюють обмін інформацією, стимулюють інтерес і пробуджують вираження емоцій і відповідних їм дій з боку учня/студента. За допомогою метафоричного перенесення досягається експресивність висловлювання за рахунок переключення уваги з однієї сфери знання в іншу. З іншого боку, якщо виділяти окремо ономастичні метафори економічного дискурсу, то ця експресивність посилюється наявністю в деяких видах метафор власних імен [17, с. 44], що проникає в особистий простір будь-якого носія мови, акумулюючи інформацію про навколишню дійсність. Наприклад, "справжній Цербер", "місцевий Абрамович", "Распутін наших днів", "другий Століпін" Такі висловлювання відображають історію культури, особливості психології людей, звичаї, традиції. Такі економічні метафори здатні відобразити певні якості, події, характерні для певної епохи, відтак власне самі є культурними кодами, на основі яких можлива культурна комунікація.

Конструкти "Російська Швейцарія", "Російський Даос", "Північний Гонконг", "Маленька Венеція" – самі в собі містять міжнаціональні паралелі, коли реальність однієї країни стає джерелом для позначення та пояснення економічних явищ та процесів в іншій.

Таким чином, використання метафор як засобу економічної освіти є продуктивним прийомом не лише для відображення реалій економіки, їх оцінки і формування суспільної думки, а й для долучення до смислів культури іншого суспільства.

Список використаних джерел

1. Duddley–Evans, E. & W. Henderson. *The Language of Economics: the Analysis of Economics Discourse*. – London: Macmillan, 1990.
2. Herrera–Soler H. *Conceptual metaphors in press headlines on globalization // Annual Review of Cognitive Linguistics / Volume 4, Number 1, 2006.*
3. Kovecses Z. *American friendship and the scope of metaphor // Z.Kovecses // Cognitive Linguistics*. – 1995. – Vol.6–4. – P. 315–346.
4. Lakoff G. *The contemporary theory of metaphor // G.Lakoff // Metaphor and Thought*. – Cambridge: Cambridge University Press, 1993. – P. 202–252.
5. Langacker R.W. *Concept, Image, and Symbol. The Cognitive Basis of Grammar*. – Berlin, New–York, 1991.
6. *The Economist*. – December 2, 2006.
7. Turbayne C.M. *The Myth of Metaphor*. Yale Univ. Press. – New Haven, London, 1962. – 226 p.
8. Андрюхина Т.В. *Быки и медведи: роль метафоры в концептуализации экономических реалий // Т.В. Андрюхина // Лингвострановедение: методы анализа, технология обучения (Пятый межвузовский семинар по лингвострановедению) / МГИМО (У) МИД России*. – М., 2008.
9. Арутюнова Н.Д. *Вступительная статья // Н.Д. Арутюнова // Теория метафоры*. – М. : Прогресс, 1990. – С. 3–16.
10. Воякина Е.Ю. *Особенности ономастической метафоры экономического дискурса // Е.Ю. Воякина // Вестник*

Челябинского государственного университета. – 2009. – № 43 (181). Филология. Искусствоведение. – Вып.39. – С. 35–39.

11. Кабаченко Е.Г. Экономическая метафора в современном педагогическом дискурсе / Е.Г. Кабаченко. – С. 155–161.

12. Калугина Ю.Е. О некоторых особенностях процесса метафоризации в экономической терминологии // Вестн. Моск. гос. обл. ун-та. – 2009. – № 2. – С. 29–34.

13. Колотнина Е.В. Метафорическое моделирование действительности в русском и английском экономическом дискурсе: дис. ... канд. филол. наук. – Екатеринбург, 2001. – 261 с.

14. Лакофф Дж. Женщины, огонь и опасные вещи: Что категории языка говорят нам о мышлении. Книга 1: Разум вне машины. – 2011. – Кн.1. – 512 с.

15. Лакофф Дж., Джонсон М. Метафоры, которыми мы живем. Пер. с англ. Изд. 2. – 2008. Твердый переплет. – 256 с.

16. Махницкая Е.Ю. Типы метафор в экономическом дискурсе / Е.Ю. Махницкая // I Международная научно-практическая Интернет-конференция “Диалог культур – диалог о мире и во имя мира” (24–25 октября 2012 г.).

17. Молчанова Г.Г. Английский как неродной: текст, стиль, культура, коммуникация. – М.: ОЛМА Медиа Групп, 2007. – 384 с.

18. Новодранова В.Ф. Композиционная семантика (на материале медицинской терминологии) // С любовью к языку / Сб. науч. трудов. – Москва–Воронеж, 2002.

19. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів “Економіка” // Економіка в школах України. Спецвипуск. Збірник програм з економіки. – С. 11–22.

20. Програма курсу за вибором “Кластерна економіка” // Економіка в школах України. Спецвипуск. Збірник програм з економіки. – С. 57–62.

References

1. Duddley–Evans, E. & W. Henderson. The Language of Economics: the Analysis of Economics Discourse. – London: Macmillan, 1990.

2. Herrera–Soler H. Conceptual metaphors in press headlines on globalisation // Annual Review of Cognitive Linguistics / Volume 4, Number 1, 2006.

3. Kovecses Z. American friendship and the scope of metaphor / Z.Kovecses // Cognitive Linguistics. – 1995. – Vol.6–4. – P. 315–346.

4. Lakoff G. The contemporary theory of metaphor / G.Lakoff // Metaphor and Thought. – Cambridge: Cambridge University Press, 1993. – P. 202–252.

5. Langacker R.W. Concept, Image, and Symbol. The Cognitive Basis of Grammar. – Berlin, New–York, 1991.

6. The Economist. – December 2, 2006.

7. Turbayne C.M. The Myth of Metaphor. Yale Univ. Press. – New Haven, London, 1962. – 226 p.

8. Andryuhina T.V. Byki i medvedi: rol metafory v kontseptualizatsii ekonomicheskikh realiy / T.V. Andryuhina // Lingvostranovedenie: metody analiza, tehnologiya obucheniya (Pvatny mezhvuzovskiy seminar po lingvostranovedeniyu) / MGIMO (U) MID Rossii. – М., 2008.

9. Arutyunova N.D. Vstupitel'naya statya / N.D. Arutyunova // Teoriya metafory. – М.: Progress, 1990. – С. 3–16.

10. Vovakina E.Yu. Osobennosti onomasticheskoy metafory ekonomicheskogo diskursa / E.Yu. Vovakina // Vestnik Chelyabinskogo gosudarstvennogo universiteta. – 2009. – № 43 (181). Filologiya. Iskusstvovedenie. – Vyp.39. – С. 35–39.

11. Kabachenko E.G. Ekonomicheskaya metafora v sovremennom pedagogicheskom diskurse / E.G. Kabachenko. – С. 155–161.

12. Kalugina Yu.E. O nekotorykh osobennostyakh protsessa metafORIZatsii v ekonomicheskoy terminologii // Vestn. Mosk. gos. obl. un-ta. – 2009. – № 2. – С. 29–34.

13. Kolotnina E.V. Metaforicheskoe modelirovanie deystvitel'nosti v russkom i angliyskom ekonomicheskoy diskurse: dis. ... kand. filol. nauk. – Ekaterinburg, 2001. – 261 s.

14. Lakoff Dzh. Zhenshchiny, ogon i opasnye veshchi: Chto kategorii yazyka govoryat nam o myshlenii. Kniga 1: Razum vne mashiny. – 2011. – Кн.1. – 512 s.

15. Lakoff Dzh., Dzhonson M. Metafory, kotorymi my zhivem. Per. s angl. Izd. 2. – 2008. Tverdy pereplet. – 256 s.

16. Mahnitskaya E.Yu. Tipy metafor v ekonomicheskoy diskurse / E.Yu. Mahnitskaya // I Mezhdunarodnaya nauchno–prakticheskaya Internet–konferentsiya “Dialog kultur – dialog o mire i vo imya mira”

(24–25 oktyabrya 2012 g.).

17. Molchanova G.G. Angliyskiy kak nerodnoy: tekst, stil, kultura, kommunikatsiya. – М.: OLMA Media Grupp, 2007. – 384 s.

18. Novodranova V.F. Kompozitsionnaya semantika (na materiale meditsinskoy terminologii) // S lyubovyu k yazyku / Sb. nauch. trudov. – Moskva–Voronezh, 2002.

19. Programa dlya zagalnoosvytnih navchalnih zakladiv “Ekonomika” // Ekonomika v shkolah Ukraini. Spetsvypusk. Zbirnik program z ekonomiki. – С. 11–22.

20. Programa kursu za viborom “Klasterna ekonomika” // Ekonomika v shkolah Ukraini. Spetsvypusk. Zbirnik program z ekonomiki. – С. 57–62.

Lantynova A., graduate student of department of philosophy of the Kharkiv National Pedagogical University named after Gregory Skovoroda (Ukraine, Kharkov), gileya.org.ua@gmail.com

Economic education as a notion of cultural communication

This paper analyses the communicative potential of economical education and training. Based on the analysis of the “Economics” course curriculum it is shown that the economic knowledge obtains the role of form and means of cultural communication. In the context of communicative potential deployment of the economic education and training the role of economic metaphors as a didactic means becomes actual. They help to get out economic scientific knowledge to the audience that varies in age, level of development, nationality, religion, cultural affiliation, since the economic metaphors possess significant cognitive, semantic and anthropological potential, which enables realization of economic education as a notion of cultural communication.

This article focuses on some challenges that economic education and trainings faces related to the consumer society. Vision of curriculum in economics implicitly contains training requirements for pupil/students to actively realize their potential as subjects of economic life, thus the participants of consumption relations. Economic knowledge in ideological culture's structure of a modern person is an essential element of consumption culture establishment as part of the latter. Accent on rationality, which is treated as a defining characteristic of an anthropological model of an economic person, is an essential means for the ideological–anthropological risk mitigation in consumer society.

Keywords: economic education and training, economic metaphors, cultural communication, communicative potential.

Лантинова А., аспирантка кафедри філософії, Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди (Україна, Харків), gileya.org.ua@gmail.com

Экономическое образование как культурная коммуникация

Анализируется коммуникативный потенциал экономического образования и воспитания. На основании анализа программы курса “Экономика” показано, что экономическое знание приобретает роль формы и средства культурной коммуникации. В контексте развертывания коммуникативного потенциала экономического образования и воспитания актуализируется роль экономических метафор как дидактического средства. С их помощью возможно донести экономическое научное знание к аудитории, что различается по возрасту, уровню развития, национальной, религиозной, культурной принадлежности, ведь экономические метафоры обладают весомым познавательным, смысловым и антропологическим потенциалом, что делает возможным экономическое образование как культурную коммуникацию.

Ключевые слова: экономическое образование и воспитание, экономические метафоры, культурная коммуникация, коммуникативный потенциал.

* * *

УДК 001.895

Линовицька О.

кандидат філософських наук, доцент, Київський національний медичний університет імені Богомольця (Україна, Київ), gileya.org.ua@gmail.com

ОСВІТА В СТРУКТУРІ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДИСКУРСУ

Аналізується основний зміст та філософська сутність освіти як соціального інституту формування знань та компетенцій у підготовці підліткового покоління до самостійного життя та праці; автор звертається до тлумачення цього феномена такими класиками філософії, соціології та культурології, як Е. Дюркгейм, Т. Парсонс, П. Сорокін, Я. Шпенгль, Е. Фромм та ін.

Ключові слова: людина, освіта, культура, відповідальність.

Освіта – це один з найдавніших соціальних інститутів, що викликана потребами суспільства